

Ikäihmisten esitys/tahdonilmaus 2022

Ikäihmisten vaikuttajaraadin ja Vanhusneuvoston yhteinen
Asumisen työryhmä

**Sirkka-Liisa Virtanen
Katariina Välikangas**

Tiivistelmä

Hämeenlinnan ikäihmisten vaikuttajaraadin ja vanhusneuvoston yhteisen Asumisen työryhmän esitys/tahdon ilmaus Hämeenlinnan virkamies- ja poliittiselle johdolle:

1. Kaupungin strategiassa tulee selkeästi huomioida ikäystävällinen asuminen hyvinvoinnin perustana
2. Kaupunki osoittaa asumisesta vastaavan tahon, joka ottaa haltuun sekä vastaa asumisen toteuttamisesta ja kehittämisestä
3. Kaupungissa laaditaan ja vahvistetaan asunto-ohjelma, johon sisältyy
 - a) määrittely, miten ikääntyneiden asumistarpeisiin tullaan vastaamaan (huomioiden korjausrakentamisen kiireellisyys sekä muistioireisten kotona asuminen)
 - b) lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet toteutustapoineen ja vastuuhenkilöineen
4. Varmistetaan, että alue- ja liikennesuunnittelussa on huomioitu ikäihmisten liikkuminen eri vuodenaikoina /palvelujen saavutettavuus
5. Kartoitetaan, suunnitellaan / mahdollistetaan
 - a) nykyisen asumisen muutostarpeet (esteettömyys, ilmastosopeutuvuus, omaishoito)
 - b) uutta ja täydentävää asumiseen tarkoitettua rakentamista taajamiin ja kyliin
6. Mahdollistetaan ja ollaan aloitteellisia erilaisten asumisratkaisujen toteuttamisessa yhteistyökumppaneiden kanssa
7. Käynnistetään välittömästi asumisen info, neuvonta- ja ohjaustoiminta
8. Käynnistetään yhteistyö hyvinvointialueen kanssa kotona asumiseen liittyvien palvelujen yhteensovittamiseksi (93% asuu kodeissaan)

Ikäihmisten esitys/tahdonilmaus on Ikäraadin ja vanhusneuvoston yhteistyöprosessi (lokakuu 2021-maaliskuu 2022). Sen keskeiset tavoitteet ovat: 1. Ikäihmisten asuminen selkeänä vastuualueena kaupungin organisaatiossa sekä 2. toimivat yhteistyösuhteet.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	1
1 Lähtökohdat	3
1.1 Johdanto	3
1.2 Lakiperusteisuus	3
1.3 Ikäihmiset keskellä elämää	3
2 Tahdonilmaus	5
2.1 Kestävä strategia ja toimintasuunnitelma ikäystävällisen asumisen toteutumiseksi – vastuutahoineen	5
2.2 Punaisen langan suunnittelu: miten ikäihmisten asuminen tullaan alueellisesti hoitamaan?	5
2.3 Asuntokanta ja sen kehittäminen	6
2.4 Info, neuvonta- ja ohjaustoiminnan käynnistäminen	8
3 Toteutetut info-tilaisuudet	8

1 Lähtökohdat

1.1 Johdanto

Ikäihmisten esitys/tahdonilmaus on ikäihmisten vaikuttajaraadin ja Vanhusneuvoston Asumisen työryhmän työn tulos. Siihen on koottu Ikäihmisten vaikuttajaraadin ja Vanhusneuvoston Asumisen työryhmän työskentelyssä (lokakuu 2021- maaliskuu 2022) muodostettu **tahtotila ikäihmisten tulevaisuuden asumiseen liittyvistä haasteista ja tarvittavista toimenpiteistä.** Ikäihmisille toteutettu **kysely** (vuodenvaihte 2021-2022) on huomioitu tahdonilmaisussa.

Tahdonilmaisu jakaantuu kolmeen osaan. Kohdassa 1. Lähtökohdat avataan tahdonilmaisun aihealueen lakiperusta sekä hämeenlinnaisten asumisen tilannetta ja tarpeita. Varsinainen laaja tahdonilmaus on kirjoitettu osioon 2. Tahdonilmaus. Kohdassa 3. kuvataan työskentelyn pohjana olleet infot ja niiden sisällöt.

Ikäihmisten esityksen/tahdon ilmaisun ovat raporttimuotoon koostaneet Hämeenlinnan vanhusneuvoston puheenjohtaja Sirkka-Liisa Virtanen sekä Hämeenlinnan kaupungin Meikä asuu missä haluu –hankkeen projektipäällikkö Katariina Välikangas.

1.2 Lakiperusteisuus

Kuntalaki, Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvetaista (ns. vanhuspalvelulaki) määrittävät kaupunkiin jäävät ikäihmisten asumiseen liittyvät tehtävät seuraavasti:

Kaupungin asumiseen liittyvät tehtävät alkaen 2023

Hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta huomioiden asumistarpeiden ennakointi ja siihen pohjautuva suunnittelu

Asumisen neuvontapalvelut, joissa huomioitava ikäihmisten omaehtoisen asumissuunnittelun tukeminen

Kotona asumista tukeva toiminta ja palvelut (muut kuin kotipalvelut)

Yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus, asuinalueiden kehittäminen ikäystävällisiksi ja erilaisten asumisratkaisujen edistäminen

Vanhusneuvoston kanssa tehtävä yhteistyö ja ikäihmisten kuuleminen ikäihmisten asumisen kysymyksissä

1.3 Ikäihmiset keskellä elämää

Ikääntyvien asukkaiden asumiseen liittyvät tehtävät kuuluvat kaupungin keskeisiin tehtäviin. **Tällä hetkellä Hämeenlinnassa on yli 65-vuotiaita noin 18 000. Määrä kasvaa huomattavasti lähivuosina.** Vuosien 2020– 2030 aikana 75–84-vuotiaiden määrä kasvaa +48 % ja yli 85 vuotiaiden määrä

yli kaksinkertaistuu¹. Muistioireisten määrä tulee kasvamaan samassa suhteessa. Noin 32% yli 65 v. ovat muistioireita, määrä tulee kominkertaistumaan vuoteen 2050 mennessä². Suhteessa koko väestöön Hämeenlinnassa on enemmän ikäihmisiä kuin muissa vastaavankokoisissa kaupungeissa. Muuttohalukkuus vähenee iän myötä.

Hämeenlinnalaiset haluavat **normaalialia asumista muiden eri-ikäisten ihmisten joukossa**. Huomioitavaa on se, että ikääntyneille soveltuva asuminen on kaikille hyvää monisukupolvista asumista, jossa on suunnitellusti ikäasumisen piirteitä mukana. Erilaisia asumisen hallintamuotoja ja väli-muotoisen asumisen ratkaisuja tarvitaan lisää, samoin ikäystävällisiksi suunniteltuja asuinalueita. Lisäksi muistioireisten asumisratkaisuja tulee kehittää.

Tällä hetkellä kantakaupungissa keskusta sekä itäinen ja läntinen kantakaupunki ovat suosituimpia ikääntyneiden asuinalueita. Pitäjissä on nähtävissä, että ikääntyvä väestö haluaa muuttaa pitäjätajamiin. Palvelukeskusverkostoa ei ole hyödynnetty ikääntyneiden asumisen suunnittelussa.

Asuminen ja koti sekä kodin sijoittuminen ovat hyvän elämän perusta ja lähtökohta, myös hyvinvoinnin edistämiseksi ja turvaamisessa. Alla kuvattu ikäihmisten hyvinvoinnin ja sen turvaamisen kolme tärkeää kulmakiveä.

Ikäihmisten hyvinvoinnin ja sen turvaamisen kolme kulmakiveä:

- **Koti:** esteetön, ikäystävällinen asunto turvallisessa asuinympäristössä
- **Palveluiden saavutettavuus:** arkipalvelut (kauppa, apteekki..), hyvinvointi- ja hoivapalvelut
- **Yhteisöön kuuluminen:** tiedon saanti, osallistuminen, omaehtoinen yhteisöllisyys

Hämeenlinnassa **pääosa ikäihmisten asunnoista on jo rakennettu**³. Ikäihmisten asumista kuvaa **vanha rakennuskanta ja esteettömyyteen liittyvät ongelmat**. Tämä tuo haasteita erityisesti peruskorjauksen ja korjausneuvonnan toteuttamiselle.

Hämeenlinnalaisista ikäihmisistä yli 90 % asuu omissa kodeissa ja noin 85% omistusasunnoissa. Ikäihmisissä on hyvin paljon yksin asuvia ja kahden hengen talouksia. Talotyyppien suosio muuttuu ikävuosien kertyessä. Omakoti- ja paritaloissa asutaan nuoremmissa ikäluokissa, kerrostaloasumisen suosio kasvaa vanhemmissa ikäluokissa.

Hämeenlinnassa asumisen suunnittelussa tulee huomioida vahvemmin ikäystävällisyys, jotta sekä 1. hämeenlinnalaisien asumisen tarpeet että 2. kansallinen ohjaus tulevat huomioiduksi. **Ikäystävällinen asuminen** käsitteenä pitää sisällään asunnon ja asuinympäristön sekä koko kaupunkisuunnittelun kantakaupunki ja pitäjät huomioiden. Kaupungissa tulee **suunnitella ikäystävälliseen asumiseen halutut ja soveltuvat alueet sekä rakenteet ja toimintamallit ikäystävällisen asumisen toteuttamiseksi**.

¹ HML: Hyvinvointikertomus -> 2026.

² Muistibarometri 2020 (Muistiliitto): https://www.muistiliitto.fi/application/files/8116/1120/9916/Muistibarometri_2020_saavutettava.pdf

³ Valtakunnan tasolla vain 15 % asutokannasta on esteetöntä. Tämä luku sisältää uudisrakentamisen.

Ikäystävällinen asuminen

Asumista kodissa, jossa turvallisuus, esteettömyys, viihtyisyys ja yhteisöllisyys on huomioitu sekä kodin että kotitalon suunnittelussa, rakenteissa ja teknologioissa.

Asuinympäristössä on huomioitu toimintakyvyn muutokset ja lisääntyvä määrä kotona asuvia muistioireisia. Asuin- ympäristössä on turvallisia oleskelualueita, puistoja, kävelyreittejä ja penkkejä. Esteettömyys on huomioitu katujen ja yleisten alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa. Arkipalvelut, kuten esimerkiksi kauppa ja apteekki, sijaitsevat rollaattorimatkan päässä. Muut hyvinvointi- ja hoivapalvelut ovat helposti saavutettavissa (kuntosali, terveys- ym. neuvonta, matalan kynnyksen terveyspalvelut)

Kaupunkisuunnittelussa hyödynnetään olemassa olevaa palvelukeskusverkostoa. Erityisesti palvelukeskuksia ympäröivät naapurustoalueet on käyty läpi ikäystävällisyyden ja osallisuuden näkökulmista. Samoin on mietitty, miten ikäystävällistä asumista ja esimerkiksi erilaisia hallintamuotoja omaavia ratkaisuja tuetaan sekä kaupungin että maankäytön ja kaavoituksen näkökulmista.

2 Tahdonilmaus

Ikäihmisten esitys/tahdonilmaus on kirjoitettu ohjeistavaan muotoon, jotta ikäihmisten tahtotila saadaan kirjoitettua selkeästi auki.

2.1 Kestävä strategia ja toimintasuunnitelma ikäystävällisen asumisen toteutumiseksi – vastuutahoineen

Kaupungin strategiassa tulee selkeästi huomioida ikäihmiset, joita on kohta yli neljäsosa kaupungin asukkaista, ja heidän hyvinvointitarpeensa.

- Strategian tulee ohjata, miten ikäihmisten tulevaisuuden asumiseen liittyvät tavoitteet ja käytännön toimenpiteet jalkautetaan toimialojen toimintasuunnitelmiin, ja miten ne toteutetaan.

Kaupunkiin osoitetaan (poikkihallinnollinen) asumisesta vastaava ja sen toteuttamista johtava taho (1-3 henkilöä), joka ottaa haltuun asumisen kokonaisuuden ja vastaa monitoimijaisesta prosessista.

2.2 Punaisen langan suunnittelu: miten ikäihmisten asuminen tullaan alueellisesti hoitamaan?

Kaupungissa mietitään ns. punainen lanka, miten ikääntyneiden asumistarpeisiin tullaan vastaamaan.

- Palveluverkostoa ja tietoa ikääntyneiden tulevaisuuden asumistoiveista hyödyn- täen (yhteistyössä kumppaneiden, erityisesti HVAS) kanssa määritellään alueita,

joissa vetovoimaiseen, ikäystävällisyyteen asumiseen ja asuinympäristöihin panostetaan (desing-for-all, aging-in-place ja spatial planning).

- Huomioidaan suunnittelussa monisukupolvisuus (heterogeenisyys asumisessa), erilaiset asumisen mallit (hallintamuodot, taloudellisesti mahdolliset vaihtoehdot, yhteisöllisyys), arki-, hyvinvointi- ja hoivapalvelujen saavutettavuus sekä lisääntyvä joukko muistioireisia kotona asujia. Huomioidaan myös omaishoitajien tarpeet (asuntojen/asumisyhteisöjen tilajärjestelyt)
- Tehdään suunnitelma vetovoimaisen yhteisöllisyyttä sisältävän asumisen toteuttamisesta.
- Luodaan täydennysrakentamis- ja peruskorjaussuunnitelma sisältäen nykyisen asuntokannan muutostarpeet ja tarvittava esteetön lisärakentaminen esimerkiksi pitäjätajamiin (vanhan asuntokannan uudistaminen).
- Panostetaan kustannustehokkaaseen asumiseen, jolla saadaan aikaiseksi hyvinvointivaikutuksia.

Kirjoitetaan asunto-ohjelma

- Asunto-ohjelman tulee sisältää omana osanaan ikäihmisten asumisen tulevaisuuden suunnitelma (vrt. Oulun kaupungin ikääntymispoliittinen ohjelma 2021-2030)
- Asunto-ohjelmassa tulee määritellä, miten ikääntyneiden asumistarpeisiin tullaan vastaamaan (huomioiden korjausrakentamisen kiireellisyys sekä muistioireisten kotona asuminen)
- Lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet toteutustapoineen ja vastuuhenkilöineen tulee määritellä
- Asunto-ohjelma tulee toteuttaa tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa/järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa (HVAS)

Ikäihmisten ulospääsy ja liikkuminen on huomioitu eri vuodenaikoina

- Liikennesuunnittelu ja palveluliikennesuunnittelu ovat mukana punaisen langan suunnittelussa
- Huolehditaan, että ikäystävällisillä alueilla on mahdollista liikkua säästä riippumatta
- Asuinalueet pihoineen ja puistoineen sisältävät toimintakykyä ylläpitäviä elementtejä, myös muistioireiset on huomioitu.
- Ikäihmiset pääsevät myös kodeistaan ulos -> asuntojen, porrashuoneiden ja uloskäyntien sekä piha-alueiden esteettömyys

2.3 Asuntokanta ja sen kehittäminen

Jotta punaisen langan luominen onnistuu, kaupungin tulee

- Kartoittaa ja suunnitella nykyisen asuntokannan muutostarpeet eli keskeiset piirteet, ongelmat ja korjausehdotukset myös korjaus- ja täydennysrakentaminen huomioiden.
 - Päättää, miten peruskorjausta tuetaan. Esimerkiksi kerrostaloissa asumista haastaa hissittömyys -> kaupungin tuki ARA-tuen lisäksi
-

-
- Rakentaa tai korjata 50-100 esteetöntä asuntoa vuodessa v. 2022 – 2025 (pitäjät huomioiden)
 - Huomioida tietoliikenneyhteydet, myös rakennetussa ympäristössä.
 - Luoda toteutussuunnitelma, miten asumisen erilaisia hallintamuotoja mahdollistetaan ja tuetaan (esimerkkinä asunto-osuuskuntien rahoitukselliset haasteet).
 - Ottaa ikäihmiset ja yleishyödylliset kehittämishanketoimijat vahvemmin mukaan tulevaisuuden asumisen suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä mahdollistetaan asumisen innovaatioita.
 - Tiivistää yhteistyötä rakennuttavien tahojen kanssa (yritykset, järjestöt, yleishyödylliset yhdistykset)
 - Asumisosakeyhtiöt tarvitsevat myös ikäystävällisen asumisen toteuttamiseen ohjausta.

Maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa on huomioitava seuraava:

- Suunnitellaan, miten ja minne ikäystävällistä asumista ja asuinalueita kantakaupungissa ja pitäjätalajamissa toteutetaan
- Mahdollistetaan uutta täydentävää asumiseen tarkoitettua rakentamista taajamiin ja kyliin, jotta esim. olemassa olevat palvelut säilyvät ja siten tuetaan kylissä, taajamissa ja sen lähialueella asuvia ikäihmisiä.
- Kaavoitetaan ikäihmisille suunnattuja tontteja (kaupungin omistamat alueet) hyvien liikenne- ja kävely-yhteyksien, palveluiden ja virkistysmahdollisuuksien äärelle. Tontit voivat olla omakotitonteista kerrostaloasumiseen, joissa yhteisöllisyys voi toteutua ylisukupolvisilla yhteis- ja palvelutiloilla.
- Osoitetaan yhteis-/yhteisöllisyyteen liittyviä tiloja varsinaisen rakennusoikeuden (myytävien neliöiden) päälle, mikä edesauttaa niiden syntymistä asumisen tueksi.
- Kaavoitetaan suurempia tontteja, jolloin on mahdollista panostaa väljemmillä piha-alueilla yhteisöllisyyteen ja niiden laatuun sekä viihtyisyyteen.
- Toteutetaan tonttipolitiikkaa, jossa hyvällä sijainnilla kohtuuhintaisia tontteja yleishyödylliselle rakentamiselle.
- Kaavoituksella ja rakennusvalvonnalla on selkeä linja hissirakentamiseen liittyviin mahdollisiin laajennuksiin ja lisäkerrosrakentamiseen.
- Olemassa olevien kaavojen joustava muuttaminen (2-kerroksista 1-kerroksisia)

Ilmastonmuutos ja hiilijalanjälki huomioitava

- Ilmastosopeutuvuus ja lämmitykseen/viilennykseen liittyvät kysymykset huomioitava asuinrakentamisessa/asumisratkaisuihin.
- Energiaomavaraisuus ja asumismuodon omavaraisuus - huomioitava asuinrakentamisessa/asumisratkaisuihin.

Olemassa olevien tilojen läpikäynti ja yhteisöllisen/palvelutoiminnan suunnittelu ja käynnistäminen yhteistyöverkoston kanssa

- Kaupungin tilojen ja muiden olemassa olevien tilojen läpikäynti yhteisölliseen käyttöön: 1. ikäihmisten omaehtoinen yhteisöllisyys, 2. alueelliset palvelut (alueelliset
-

palvelupäivät: ikäneuvola, päivätoiminta...) 3. osallisuus- ja järjestöprojektit sekä työllistäminen (työvoimatoimi, heikompikykuiset/vammaiset), 4. yhteisöllinen omaishoitajatoiminta.

- Tilojen hallinnan järjestelmä 1. Tilojen hallintajärjestelmä, 2. Nettiin yhteisöllisten tilojen varausjärjestelmä.
- Ylijäävien tilojen mietintä asumiskäyttöön (liiketilat jne.)

Monipaikkaisuus ja sen huomioiminen tulee mahdollistaa

2.4 Info, neuvonta- ja ohjaustoiminnan käynnistäminen

Info, neuvonta ja ohjaus –mekanismi (yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa)

- Yhden luukun taktiikka -> info, ohjaus ja neuvonta –toimintamalli⁴
- Tarjoaa tietoa, apua ja osaamista ikäihmisille, rakennuttajille, järjestöille ja yrityksille jne.
- Keskeisiä rooleja:
 - ✓ Asumiseen liittyvä neuvonta ja ohjaus
 - ✓ Korjausneuvonta ja apuvälineiden saatavuus
 - ✓ Toteutusapu korjausremonteissa, joihin tarvitaan suunnitteluapua sekä hankinta- ja korjausosaamista. Suuri osa asunnoista eivät ole esteettömiä (sisäänkäynnit, ovien leveys, wc-tilat sekä hissittömät kerrostalot, rintamamiestalot).
 - ✓ Rahoituksellinen tuki + muut tukimallit: korjausavustukset, hissiavustukset, esteettömyyskorjaukset, asumisen erilaiset hallintamuodot
 - ✓ Yhteistyörakenne asumisen tuottajien ja rakentajien kanssa (kaupunki mahdollistaa)
 - ✓ Yhteistyörakenne korjausrakentamisen tuottajien/rakentajien kanssa (kaupunki mahdollistaa)

3 Toteutetut info-tilaisuudet

Ennen Ikäihmisten esityksen/tahdonilmauksen kirjoittamista Asumisen työryhmässä toteutettiin seuraavat info-tilaisuudet. Tavoitteena oli tiedottaminen ikäihmisille sekä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoille erilaisista asumiseen liittyvistä mahdollisuuksista ja vaihtoehtoista. Asumisen työryhmä osallistui infoihin laajennettuna ikäihmisillä, kaupungin virkamiehillä, järjestöedustajilla, yksityisen sektorin toimijoilla sekä muilla yhteistyökumppaneilla. Osallistujamäärä per info noin 30 henkilöä.

⁴ Kts. esim. Age Friendly Ireland (Ikääntyneiden asuminen – Ennakointi ja varautuminen kunnissa): tps://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162584/VNTEAS_202_55_Ikaeva.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Syksy 2021

Kokous 16.11.2021 ARA-esittely

ARASTA Sonja Manssila esitteli sosiaalisen asumisen mallin, kriteerit yleishyödylliselle yhdistykselle (joka voi hakea sosiaalista asumista) sekä korjausavustuksien mahdollisuudet. Kokouksessa käytiin läpi myös ARA-vuokralojen korjausavustukset, hissiavustus sekä asunto-osuuskuntakehittämisen mahdollisuudet korkotukilainan saamiseksi.

Kokous 9.12.2021 Erilaisia asumisen malleja Suomesta ja muualta

Erilaiset asumisen mallit: Katariina Välikangas (HML) esitteli erilaisia asumisen malleja Suomesta ja maailmalta.

JOPA –hanke ja asumisen kehittäminen: Miia Lehtonen (HML) esitteli Jopa-hankkeen mallia, jossa palveluita kehitetään niin ettei ikääntyneen tarvitse muuttaa asunnostaan toimintakyvyn muuttuessa.

Kansainvälisen asumisen mallin esittely: Wojtek Skalski, iCloud esitteli ranskalaisen Fapad-asumismallin

Kevät 2022

Kokous 13.1.2022 Erilaisia asumisen organisoinnin malleja

Asumisosuuskunta ja ryhmärakentaminen. Sisältö: prosessi, haasteet ja niiden selättäminen sekä toimivien käytäntöjen esittely valmistuneiden kohteiden kautta. Samuel Kopperoinen, Pelarcon Oy

Kokous 20.1.2022 Erilaisia asumisen organisoinnin malleja

ASO Asumisoikeusasuntomalli. Sisältö: miksi sopii asumisen hallintamuodoksi ikääntyville, yhdistys- ja yhtiövaihtoehdot, rahoitusmahdollisuudet ja vertailu esim. asunto-osuuskunta malliin. Sinikka Tyynelä Jyväskylän kaupunki ja Seppo Ylinen Jaso-Asunnot Oy.

Kokous 3.2. 2022 Rakennuttajat tulevaisuuden asumisessa

Tulevaisuuden asumisen mahdollisuuksia ja ideoita: Timo Sollo, Sollon kodit ja kiinteistöt Oy
Yritysvieras Joonas Sollo, Kirvestyöt Sollo Oy

Kokemuksia ja ajatuksia asunto-osakeyhtiöt huomioiden: Harri Laine, Laineenvire Oy

Kokous 24.2.2022 Korjausneuvonta, yhteisöllisyys ja puurakentaminen

Korjausneuvonta ja rahoitusmahdollisuuksia: Korjausneuvoja Kari Tahvanainen Vanhustyön keskusliitto VTKL

Senioriasumisen hankekehitys: Sami Vaateri, Kuusikkoaho Oy

Puurakentaminen tulevaisuudessa: Petri Lento, Kuusikkoaho Oy
